

Malmin Eläkeläiset ry
Historiikki
Vuodet 1959 - 2003

Ikä rikkautena - suunta tulevaan!

MALMIN ELÄKELÄISET ry.
MALMIN TYÖVÄENTALO
Takaniitynkuja 9
00780 Helsinki

www.malmin-elakelaiset.net

Tämän Malmin Eläkeläiset ry:n historiikin ovat mahdollistaneet

koonnut ja toimittanut

Eini Kokko

sekä

Eeva Airola

Irja Etholen

Eevi Kaasinen

Esko Kokko

Sirkka Koskinen

Viljo Lehtinen

Marja Partanen

Sirkka Räisänen

Suuret kiitokset kaikille

Sisällysluettelo:

Yhdistyksen perustaminen	4
Alkuajan hapuilua	4-5
Voimakkaan kasvun vuodet 1963 – 1970	5-6
Kerhotoiminta	6-7
Juhlat	7-8
Myyjäiset	8
Jäsenistö	8
Tanssit	9
Retket ja matkat	9-10
Toiminnan laajuus vuonna 1976	10
Yhdistyksen toimintaa vuodesta 1989	10-11
Keskiviikkokerho	11
Kesäkahvit	11-12
Lausunta- ja sketsiryhmä	12-13
Liikunta- ja voimisteluryhmä	13
Kansantanhuryhmä	14
Laulukuoro	14-16
Matkat ja lomat	16
Kuntorannan lomat	16
Muut matkat	16-17
Umpimähkämatkat	17
Teatteri	17-18
Kesäjuhlat	18-19
Taloudellinen toiminta	20
Torstaitanssit	20
Myyjäiset, kirpputori ja arpajaiset	20-21
Askartelukerho	21
Muu varainhankinta	21
Avustukset	21
Osallistuminen avustustoimintaan	21-22
Emännät	22
Jäsenistö ja jäsenmäärän kehittyminen	22-23
Johtokunta	23-24
Malmin työväentalo – verraton toimipaikka	26
Yhteistyö on voimaa	26-28
Tästä eteenpäin, puheenjohtajan puheenvuoro	29
Puheenjohtajat, varapuheenjohtajat, sihteerit ja taloudenhoitajat 1959 – 2004	30-31

YHDISTYKSEN PERUSTAMINEN

Malmin Eläkeläiset ry perustettiin 17. päivänä maaliskuuta vuonna 1959 Malmin Työväentalolla pidetyssä kokouksessa. Paikalla oli 28 eläkeläistä, jotka kaikki liittyivät uuteen järjestöön. Osaston perustaminen liittyi valtakunnallisen eläkeläisjärjestön synnyttämisen valmisteluihin. Ennen keskusjärjestön, Eläkeläiset ry:n perustavaa kokousta pidettiin eripuolilla maata paikallisten eläkeläisten järjestöjen perustavia kokouksia. Keskusjärjestö voitiin sitten syksyllä 1959 panna pystyyn paikallisten järjestöjen edustajien yhteisessä kokouksessa.

Järjestöjen perustaminen liittyi kiinteästi kamppailuun eläkeläisten aseman parantamiseksi. Vuonna 1957 oli tullut voimaan väliaikainen kansaneläkelaki, joka antoi jonkinlaisen, vaikkakin pienen vanhuudenturvan työelämästä pois joutuville vanhuksille. Lain piti olla voimassa väliaikaisesti vuoteen 1959, tai niin kauan kun uusi laki saataisiin säädettyä. Jo vuonna 1956, kun eduskunta oli käsitellyt kansaneläkelakia oli SKDL:n toimesta järjestetty voimakasta liikehdintää lain sisällön parantamiseksi. Liikehdinnällä oli myös tuloksia, koska sen avulla saatiin SDP muuttamaan kantaansa. Näin Eläkeläiset ry:n ja sen perusjärjestöjen syntyvaiheet liittyivät kiinteästi Suomen sodan jälkeisinä vuosina käytyyn kamppailuun eläkeläisten toimeentulon parantamisesta ja eläkeläisjärjestelmän sisällöstä.

Alkuajan hapuilua

Malmin Seudun Eläkeläisten ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin **Johan Henrik Tiikkaja**, varapuheenjohtajaksi **Karl Åberg**, sihteeriksi **Erkki Laitinen**, taloudenhoitajaksi ja jäsenhankkijaksi **Alina Tiikkaja** ja muiksi johtokunnan jäseniksi **Gunhild Wirtanen**, **Rikhard Ojala** ja **Juho Flink**. He olivat tienraivaajia paremmalle tulevaisuudelle. Yhdistyksen kolmen ensimmäisen vuoden pöytäkirjat ja asiapaperit ovat kateissa, joten toiminnasta ei ole yksityiskohtaista tietoa. 20 -vuotishistoriikista voimme kuitenkin lukea seuraavan arvion noista vuosista:

”Toimihenkilömäärältään yhdistys lähti varsin vaatimattomasti liikkeelle. On muistettava, että varsinainen järjestömuotoinen eläkeläistoiminta tuolloin oli uutta, vasta alkanutta maassamme. Eläkeläisjärjestöjen kokemuseräistä perinnetietoa ei ollut käytettävissä. Niinpä alkuajan toiminta Malmillakin oli ehkä osittain hapuilevaa ja omia muotojaan etsivää. Oli lähdeä alusta. Mutta tässä, kuten niin monesti, usko ja innostus asiaan

korvasi kokemuksen puutteen. Alkavaa yhdistystä taloudellisissa vaikeuksissa auttoi toimikunnan jäsen Gunhild Wirtasen yhdistykselle lahjoittama 1000 mk:n ja varapuheenjohtajan Karl Åbergin lahjoittama 100 mk:n rahaerä.”

Niin päästiin hyvään alkuun. **Vuodelta 1962** on jo käytettävissä enemmän tietoja. Väkeä toiminnassa ei vielä ollut kovin paljon, vuosikokouksen osanottajamääräksi oli merkitty 20 henkeä. Siitä huolimatta retkeiltiin Hyvinkäälle, Tampereelle ja muiden helsinkiläisten eläkeläisjärjestöjen kanssa Turkuun. Järjestö oli niin varoissaan, että molempia omia retkiä tuettiin osaston varoista. Seitsemälle osaston jäsenelle voitiin myöntää myös 30 mk:n lomatuki (3000 mk silloista rahaa). Arpajaisetkin pidettiin ja 4 suurempaa juhlaa; kevätjuhla toukokuussa Työväentalolla; elokuussa syyskauden avajaiset; syyskuussa SKDL:n kansanedustajan puhetilaisuus ja joulukuussa joulujuhla alueen vanhuksille. Kerhotoiminta oli ”vireää”. Kaupungin sosiaalitoimen johtajan puheilla käytiin myös vaatimassa kotisisarten määrän lisäämistä. Kirjelmän tukena oli nimilistoja.

VOIMAKKAAN KASVUN VUODET 1963 – 1970

Vuodesta 1963 lähtien toiminta nousi aivan uudelle tasolle. Vuosikokoukseen osallistui ennätysmäärä ihmisiä, peräti 75 henkeä. Jäsenmäärän lisääntyminen mahdollisti voimakkaan esiintymisen eläkeläisten etujen puolesta, niin valtion, kuin Helsingin kaupunginkin suuntaan.

Vuosittain käytiin eduskunnassa esittämässä korjauksia eläkkeisiin, asumistukeen ja moniin muihin asioihin. Eläkeläiset ry:n ensimmäinen suurmielenosoitus Eduskuntatalon edessä pidettiin vuonna 1967. On muistettava, että vielä 1960-luvulla Eläkeläiset ry oli ainoa valtakunnallinen eläkeläisjärjestö. Muut perustettiin vasta 1970 -luvulla. Painostus tuotti sikäli tulosta, että eläkejärjestelmää vähitellen 60-luvun kuluessa parannettiin, ja myös kansaneläkkeiden määriä nostettiin. Vuonna 1962 säädettiin työeläkejärjestelmä, ja 60-luvun lopulla perhe-eläkkeet. Julkisuudessa käytiin kiivasta taistelua, siitä kumpi olisi tärkeämpi järjestelmä – työeläkkeet vai kansaneläke. Eläkeläiset ry vaati koko ajan kansaneläkkeen kehittämistä peruseläkkeenä, jota työeläke täydentäisi. Samaa mieltä olivat SKDL ja Maalaisliitto. Työeläkkeiden puolesta liputtivat SDP, Kokoomus, SAK ja STK.

Paikallisesti keskeisimmin esillä olivat vanhusten huonot asunto-olot, joihin vaadittiin kaupungilta parannuksia, mm. halpoja vuokra-asuntoja ja vanhusten taloja. Asumisasiat olivat esillä lähes joka

vuosi. Malmilaisia puhutti paljon myös sosiaalihuollon huono kohtelu ja avun supistukset eläkkeitä korotettaessa. Paljon ei tämän suhteen vielä 1960-luvulla tapahtunut. Malmi koettiin Helsingin Herrojen silmissä vielä pahamaineiseksi laitakaupungiksi, johon ei kaupungin rahoja kannattanut sijoittaa.

Kerhotoiminta

Keskiviikkokerho oli Malmin eläkeläisten toiminnan perusmuoto. Se kokoontui kesää lukuun ottamatta joka viikko. Ohjelmaa on esittänyt "kuka kynnelle kykenee" humoristisesti on kerrottu "kaiken karvaista." On leikitty, laulettu ja luettu kaunokirjallisuutta, kerrottu hauskoja vitsejä, voimisteltu ja tehty kaikkea muuta hauskaa. Hauskuus tai hauskan pito lienevätkin juuri oikeita sanoja kuvaamaan Malmin Eläkeläisten toimintaa. Yhdessäolon, kahvinjuonnin ja keskustelun lisäksi oli monasti myös alustuksia eri aiheista. Vuonna 1966 käytiin kerhossa läpi kirjanen "Eläkeläinen elää nykypäivää" ja pohdittiin eläkeläisten aseman kohentumista. Kerhon tilaisuuksissa kävi joskus tunnettujakin puhujia mm. ministereinäkin 1960-luvulla toimineet Paavo Aitio ja Erkki Tuominen.

Tansseja järjestettiin alkuvuosina silloin tällöin, "olemmepa pyörähdelleet niin kuin ainakin nuoret". Myyjäisiä oli säännöllisesti joulun alla, joskus myös keväisin. Arpoja myytiin ahkerasti ja levitettiin

Eläkeläinen-lehteä. Eniten arpoja myytiin v. 1968 Kuntorannan rakennusrahaston hyväksi, peräti 24 400 kappaletta. Yhteislaulu-iltojakin oli silloin tällöin. Nimi- ja syntymäpäiviä alettiin kerhossa viettää 60-luvun puolivälissä.

Keskiviikkokerhon lisäksi, yhdistykselle perustettiin vähitellen muitakin kerhoja. Ompelukerho toimi jo 1960-luvun alussa. Vuodelta 1963 on pöytäkirjassa maininta, että ostettiin tyllipaloja, jotta voitiin ommella pukuja ohjelmia varten. Vuonna 1966 kerrottiin laulu- ja liikuntakerhon perustamisesta. Seuraavana vuonna niiden lisäksi toimi myös näytelmäkerho. Noihin aikoihin pidettiin keskiviikkokerhosta, muista kerhoista ja joskus myös retkistä nurkkapöytäkirjaa, jonka pitäjänä mainitaan erityisesti **Anni Nurmi**.

Juhlat

Juhlia oli samalla lailla kuin nykyisin, ohjelma oli monipuolista kuten pöytäkirja kertoo: "Esitettiin pakina, kasakkatansseja, naimatouhuja, ym". Pääosin ohjelma oli omatekoista, mutta 1960-luvulla kävi Malmin Työväentalolla vierailijoitakin. Vuonna 1969 esiintyivät Kappakeskus-Pukevan mannekiinit ja seuraavana vuonna esiteltiin Minkki Oy:n vaatteita.

Suurempiin juhliin kutsuttiin vieraita muista eläkeläisyhdistyksistä ympäri Suomea ja heidän juhliin tehtiin sitten vastavierailuja Malmilta. Tällainen vierailukäytäntö näyttää syntyneen heti eläkeläistoiminnan käynnistyttyä 1960-luvun alussa.

Eläkeläiset ry:n ensimmäiset retkeilypäivät pidettiin v. 1963 Jyväskylässä ja toiset v. 1967 Oulussa. Retkiä tehtiin pääasiassa kotimassa, etenkin muiden paikallisten eläkeläisyhdistysten vieraaksi. Retket olivat hyvin suosittuja ja tärkeitä henkisen vireyden ylläpitämiseksi. Moni malmilainen eläkeläinen matkusteli tuolloin luultavasti ensimmäisiä kertoja elämässään ja Suomen maisemat tulivat tutuiksi vasta vanhuuden päivinä.

Vuonna 1973 kerhojen määrä lisääntyi ja toiminta alkoi vilkastua. Vuonna 1979 oli retkeilypäivät Kemissä ja niiden valmisteluun meni koko kevätkausi. Suotta ei yhdistyksessä ylpeily siitä, että Kemiin lähti Malmilta esiintymään 4 ryhmää muiden osallistujien lisäksi.

Myyjäiset

Myyjäisistä saatiin tuloja, kun tavarat niihin saatiin lahjoituksina ja käsityökerhon tekeminä. Retkistä ja juhlista saatiin ylijäämää ja kaupungilta pientä avustusta, joskus saatiin pieniä lahjoituksia muutamilta kauppa- ja leipomoliikkeiltä. Näin onnistuttiin ostamaan helmikuussa v. 1964 gramofoni ja siihen 69 levyä, pöytäkirjaan merkittiin, että *"omaisuus on huomattavasti paisunut"*. Keskiviikkokerhon pulla ja kahvi tarjoiltiin ilmaiseksi. Tosin kerholaiset kantoivat vuosittain n. 23-25 kiloa kahvia ja saman verran sokeria yhteisen kahvinkeiton tarpeisiin. Yhdistys pystyi myös myöntämään lomatukea jäsenille ja v. 1969 voitiin Lautsian lomakotiin lähettää jo 9 lomalaista.

Jäsenistö

Yhdistyksen jäsenmäärä lähti nousemaan merkittävästi alun 28 perustajajäsenestä. Vuoden 1964 toimintakertomuksessa jäseniä mainitaan jo olleen 453, tosin maksavia jäseniä vain toista sataa. Vuonna 1967 mainitaan 470, maksavien jäsenten jäädessä edelleen toisella sadalle. Vuonna 1970 kerrotaan maksavia jäseniä olleen 180, joista 110 oli naisia ja 70 miehiä. Keskustelua herätti, miksi miehet jäivät vähemmistöön, tämä tulkittiin johtuvan siitä, että naisten elinikä on jonkin verran korkeampi kuin miesten, lisäksi mahdollisena syynä ajateltiin olevan senkin, että miehet ovat laiskempia lähtemään mukaan kerhotouhuihin jäätyään yksin.

Tanssit

Aluksi oli tanssittu silloin tällöin vain keskiviikkokerhossa, mutta huhtikuussa v. 1977 alettiin tanssia joka viikko, aluksi tiistaisin. Syyskuusta alkaen tanssipäiväksi vakiintui torstai. Tansseista tuli heti hyvin suosittuja. Tanssittajana toimi aluksi yhtye nimeltään Malmin Nitro II. Liikunnan ilon ja hyvän mielen lisäksi tanssit tuottivat Malmin Eläkeläisille myös selvää rahaa, jota voitiin käyttää yhdistyksen toiminnan kehittämiseen.

Retket ja matkat

Retket olivat edelleen ohjelmassa, ja erityisesti 1970-luvun lopulla määränpäänä olivat kurssi- ja lomakeskukset, kuten Tyrväntö, Siikaranta, Kisakeskus, Päiväkumpu, Kruusila, Lautsia ja Sirola-opisto. Myös paikallisiin teollisuuslaitoksiin tehtiin vierailuja, mm. OTK:n kahvipaahdimossa ja leipomossa käytiin. Vuosittain retkiin osallistui 350 – 450 henkeä.

Kuntorantaan päästiin ensimmäiselle varsinaiselle lomalle v.1974, jolloin siellä lomaili 18 malmilaista. Kuntorannan rakentamiseen oli tarvittu myös malmilaisten karttuisaa kättä. Vuonna 1970 oli myyty 12 500 arpaa, joista saadulla tulolla kartutettiin Kuntorannan rakennusrahastoa. Eniten arpoja myi taloudenhoitaja Karl Åberg 5100 arpaa ja sihteeri Emil Malen oli 3700 arvalla hyvänä kakkosena.

1980-luvulla, Pauli Jakan hoitaessa pitkään matkavastaavan tehtäviä, uskaltauduttiin jo ulkomaan matkoillekin. Pisin, 10 päivän matka tehtiin Hollantiin. Ruotsissa käytiin vierailemassa Tukholman ympäristössä, siellä asuvien suomalaisten luona. Neuvostoliittoon tehtiin useita matkoja, ja kotimaa koluttiin aina pohjoista Lappia myöten. 80 -luvun lopulla käytiin myös Visbyssä ja Leningradissa.

Toiminnan laajuus vuonna 1976

Vuoden 1976 organisaation kuvaaminen antaa ehkä parhaimman kuvan toiminnan laajuudesta. Johtokuntaan kuului silloin 13 jäsentä, puheenjohtajana Otto Liimatainen. Johtokunta kokoontui 16 kertaa ja talousvaliokunnassa oli 5 jäsentä.

Retkeilystä ja vierailuista vastasi Taimi Niinikoski varanaisenaan Sirkka Muhola. Ryhmälaulua ja voimistelukerhoa ohjasi Taimi Niinikoski, tanhua Elli Jaanu, ryhmälausuntaa Heino Muhola, askartelua Martta Hämäläinen ja Sirkka Muhola, näytelmäpiiriä Heino Muhola.

Varojen keräystä johti Yrjö Jauhiainen. Keskiviikkokerhosta vastasi Heino Muhola ja kerhon emäntänä toimi Elli Jaanu, apulaisinaan Taimi Levonmäki ja Martta Jokinen. Vuonna 1976 Elli Jaanu oli hoitanut emännyyttä jo 10 vuoden ajan. Toimintakertomuksessa ehdotettiin hänelle *"yhteisiä aplodeja kunnioitettavasta saavutuksesta"*.

Eläkeläislehden levityksestä huolehtivat Eemil Malen ja Aino Grönman. Jäsenkortistoa hoiti Kalle Ahomaa. Sirkka Muhola huolehti tiedottamisesta lehdistölle. Toiminta oli hyvin järjestäytynyttä ja kaikelle toiminnalle oli nimetty vastuhenkilö.

YHDISTYKSEN TOIMINTAA VUODESTA 1989

Monimuotoinen kerhotoiminta menestyy edelleen. Ensimmäinen ja parhain on tietenkin perinteitä vaaliva keskiviikkokerho, jonka ympärillä kaikki muu toiminta tuntuu pyörivän. Keskiviikkokerhon menestys on lähes taattu, joskin siirtyminen uudelle vuosituuhannelle on jonkin verran pudottanut osallistujamääriä, kun parhaana vuonna 1995 osallistujamäärä oli kokonaisuudessaan 3182 ja keskimäärin 99 osallistujaa kerhopäivää kohti, niin oli se vuonna 2000 kokonaisuudessaan vain 2700 ja keskimäärin 78 osallistujaa kerhopäivää kohti. Viimeisimpinä vuosina on osallistujamäärät jälleen

nousseet yli 80:n. Joka vuosi on joissakin juhlissa päästy yli sataan osallistujaan. Vuonna 1997 joulujuhlaan osallistui 158 juhlijaa, 1998 kevätjuhlaan 138 juhlijaa. 40 -vuotisjuhlassa v. 1999 Työväentalo oli täysi 193 osallistujan täyttäessä salin, v. 2002 ennätyksen teki jälleen joulujuhla 150:llä juhlijalla.

Keskiviikkokerhon aiheet

Keskiviikkokerhoon on pyritty kerran kuukaudessa tuomaan asiasisältöä, ja eri alojen asiantuntijoita on käynyt opastamassa meitä, Pauligin kahvista, ikäihmisille sopivasta liikunnasta, euroista ja pankkiasioista alkaen Koillis-Helsingin terveyskeskusongelmiin, sosiaalisiin palveluihin sekä kansainvälisiin kehitysmaiden olosuhteisiin ja toimintaan rauhan puolesta. Myös vaaliehdokkaita on ollut asialla, vuonna 2003 järjestettiin vaalipaneeli, jossa oli edustajia eri puolueista. Asiantuntijoina on vuosien mittaan ollut niin kansanedustajia, kaupungin valtuutettuja, ylläääkäri, kuin virkamiehiäkin. Liiton toimihenkilöt ovat käyneet kertomassa eläkeläisiä koskevista ajankohtaisista asioista.

Juttutupaa emme kuitenkaan ole saaneet pystyyn pidemmäksi aikaa. Lieneekö syy aiheiden valinnassa? Parhaiten onnistuimme 90-luvun puolivälin tienoilla, kun yhdistyksemme jäsen **Raili Lehmuksaari**, joka oli elänyt USA:ssa lähes 30 vuotta, kertoi meille kokemuksistaan

Kesäkahvit

Vuonna 1995 ryhdyttiin harrastamaan myös kesäaikana keskiviikkokahveja. Yhdistyksessä on paljon jäseniä, joilla ei ole